

potok riječi, kao da ga se time nuda slijomti kad već ne može razlozima... Aništa novo ne može da smisi, na sve s čime ga zasipa fra Andeo je svoje odgovore davno dao, fra Mihovil ih vrlo dobro zna, i zadnje s čime ga može tući to su zaključci Zbora, a čak i on sam osjeća koliko su papirnati i kako se u dim pretvaraju čim se prenesu u Bosnu... To mu samo bijes uvećava, muka mu se razrasta u prsim (»ovaj nas je opet nadigrao«), počinje zazirati i od fra Ante, čija bojašljiva šutnja mu se počinje pričnjati kao njemi a zluradi svjedok njegove zapunjene nemoći.

Tako to traje četiri dana, samo povremeno fra Mihovil se zamori i stisnuthi usta gleda kroz prozor kojih ne videći ništa, a onda iznova započinje.

Sada su tu, dan pred Rimom, pri kraju posne večere. Vikar je zašutio, ali fra Andelu je poznata ta njegova šutnja: sad u njemu kipi i spremam je na svaku poganštinu, samo da ga izazove... Svi su oni takvi, brzi na bejsedi, zidu kule po nebesima, misle riječima da se gradi... Zaključcima i odlukama!... A ako ti se neće da se besposlenjacima u duge dispute ulaziš, odmah si kriv i sumnjiv... .

Uzrujan i zlurad, nišaneći u zadnju metu, fra Mihovil je počeo staru pjesmu: po cijeloj jajačkoj banovini se, izgleda ne bez razloga, priča da se bosanski kustod i ne može drukčije držati — Šuruje s Turcima da sačuva svoju slavu, manje mu je do vjere, eno mu, uostalom, dva rođena brata sjede Skender-paši uz koljeno kao visoki činovnici. Sâm fra Andeo mu je pokazivao ljubaznu Skender-pašinu propusnicu, kad su se sastali u Zadru, krećući ovamo, na Zbor.

— Lijepo ti ono, brate Andele, i baš prijateljski nakiti Skender-paša: »Mi gospodin Skender baša, gospodar bosanski, učinili milost poštenomu koštodu fra Angjelu, da si hodi slobodno vsudije po rusagu gospodina cara, ako bi hotio poći, kako je po njih zakonu, jere je počteni redovnik i pake su nam službeni njegova bratja, knez Domaša i knez Milutin...«

Nastavio bi fra Mihovil tako još, vas već u vlasti maficije, ali starac, naoko odsutan, odloži posudu, protegnu se, zivjenu široku i prekrži palcem razjapljena usta, pa se okrenu fra Anti:

— Vakat je da se otpočne. Valja sutra zore ne čekati!

Dije se, a mladić pogleda u vikara, provrti se, pa se diže i on. Fra Mihovil osta u po riječi, zgrutan, a fra Andeo reče, kao da se ništa ne dogada:

— Hajmo, fra Mijo, kasna su doba. Treba se odmoriti, pa sutra akobogda Svetoj Stolici. Rim je to, bolan, nije šala, valja dževap dat. I ja i ti.

Poražen i pokunjen, izgubi se fra Mihovil u tami samostanskog hodnika. Oslojen na fra Antunu ruku, starac polagano dode do svoje čelije, blagoslovi mladića i zatvori vrata za sobom.

Dok se sporim pokretima raspreamao i poluglasno, mehanički izgovarao molitvu, pred očima mu izade njegov firentinski san. S njime leže u postelju mirno, i zaspe.

proza polja

nesporazum

branka krillović

U njegovom komšiluku, dva mokra obraza očekuju pobedu. Kao lažirana utakmica — pustiš je da pobedi.

Ali, još nije došlo do tog trenutka.

Ona i dalje plače. Sa uživanjem. Baš onako vlažan, kvalitetan plać, bez foliranja. Prosto da je čovek ostavi tako.

Kako to traje i traje, u pogledu mu se već uvećava parče zida iznad njene glave. Zidni, filigranski reljef koji ranije nije primećivao. Čak se naslučuju i čisto likovni motivi. Doživljaj estetskog je nepredvidiv. Prepada nas u trenutku i na mestima gde mu se najmanje nadamo. Koliko li umetnosti i umetničkog utabamo, mimođedno, pošaljemo kontejnerima u ništa? Art-ubica u nama hoda gradom i traži da mu umetnost bude pokazana kako bi pljuvao na nju.

Zagledao se pažljivije u zid. Zatim se pozvao na uputstva, na svest o gledanju, onu koja se, ako je dovoljno inspirisana i podučena, neće oglušiti o priozore koje rutinski gledalac zaobilazi. Znači, nije više reč o golom, neprobojnom zidu, već o diskretnoj kreaciji u koju treba zaroniti. Bez napuštanja kritičkih opaski, pri tom. Upravo se setio svoga susreta sa Botičelijem. Leto. Firenca. Teško disanje u galeriji »Uffici«. Copori turista dugo su stajali ispred potpisa Botičelli. Čak i kod praznog mesta na zidu gde je smešno mala reprodukcija *Allegorie du printemps* obaveštavala je čuvena slika na oporavku kod nekog veštog restauratora. Masovno divljenje zbijalo se ispred »Radanja Venere« i drugih originala. Glasne izjave o Venerinoj lepoti, Botičelijevom majstorstvu, pripremljene su uglavnom unapred i uz pomoć bogato ilustrovanog turističkog vodiča. Smestio se na tapacirano sedište preko puta i bez uzbudjenja, u »sekvcama« između prolazaka posetilaca, merkao Veneru. Niski kukovi, kvrgavi prsti na stopalima, opušten trbuš. Previše mekana za njegov ukus. Dopalo mu se lice — jedino tu se složio s Botičelijem. Tonovi rumenila raspoređeni su tako da Venera deluje plaćno ili kada je upravo prestala da plače. U svakom slučaju, nešto što odaje svežinu, za razliku od pastožnih faca kakve su štancovali slavni slikari prošlosti. Šta je izdalo Botičelija da je nesrećno ili bezumno zaljubljen u Veneru? Svi ostali likovi koje je smestio u svoje slike — čak i muški, imaju nešto od Venerinih crta lica. Sličnu ne(savest) o takvim detaljima primećivao je uglavnom ispred čuvenih i izvaničkih dela. Turištinje (naročito one) stripljivo su čekale da zauzmu mesto što bliže Mikelandelovom »Davidu«, dugo i detaljno ga opslikavale, diskutovale o grču njegove šake, nadzemaljskom rasporedu muskulatornog tkiva. Savsim su im odgovarale dimenzije dva puta uvećanog čoveka, godila im je ta neprirodnost.

— Ti si jedno drsko i bezosećajno stvorene i ja nemam više šta da tražim ovde...

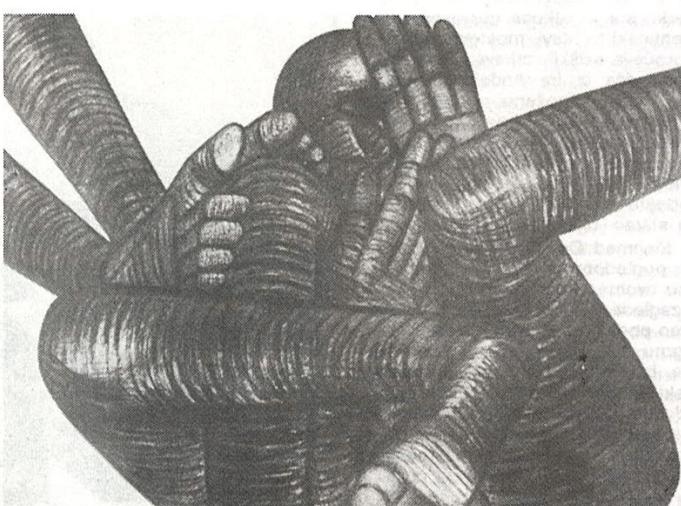
— Kakav naprasan povratak iz Firence? Natrag zidnom motivu, njenoj razjarenoj glavi.

— Čekaj, ne ljudi se, tek smo počeli...

— Šta smo počeli? Pa i ako smo počeli, neću da se nestavi.

Otišla je.

— Zašto smo takvi — pitao je, nagnut kroz prozor, zgradu preko puta.

grimmeling huns-hendrik, dr nemačka